

Vergaderjaar 2007–2008

31 200 XI

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (XI) en van de begrotingsstaat van het Waddenfonds voor het jaar 2008

Nr. 130

LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vastgesteld 18 juni 2008

De vaste commissie voor Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer¹ heeft een aantal vragen voorgelegd aan de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer over de brief van 28 maart 2008 inzake een ontwerp van een AMVB houdende wijziging Besluit glastuinbouw (Kamerstuk 31 200 XI, nr. 98).

De minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer heeft deze vragen beantwoord bij brief van 17 juni 2008. Vragen en antwoorden zijn hierna afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Koopmans

De griffier van de commissie,
Van der Leeden

¹ Samenstelling:

Leden: Van Gent (GL), Van der Staaij (SGP), Poppe (SP), Snijder-Hazelhoff (VVD), onder-voorzitter, Depla (PvdA), Van Bochove (CDA), Koopmans (CDA), voorzitter, Spies (CDA), Van der Ham (D66), Van Velzen (SP), Vietsch (CDA), De Krom (VVD), Samsom (PvdA), Boelhouwer (PvdA), Roefs (PvdA), Neppéus (VVD), Van Leeuwen (SP), Jansen (SP), Van der Burg (VVD), Van Heugten (CDA), Vermeij (PvdA), Madlener (PVV), Ouwehand (PvdD), Bilder (CDA) en Wiegman-van Meppelen Scheppink (CU).

Plv. leden: Duyvendak (GL), Van der Vlies (SGP), Polderman (SP), Remkes (VVD), Jacobi (PvdA), Hessels (CDA), Koppejan (CDA), Ormel (CDA), Koşer Kaya (D66), Leijten (SP), Schreijer-Pierik (CDA), Kamp (VVD), Timmer (PvdA), Waalkens (PvdA), Vos (PvdA), Zijlstra (VVD), Langkamp (SP), Gerkens (SP), Van Beek (VVD), Schermers (CDA), Besselink (PvdA), Agema (PVV), Thieme (PvdD), Vietsch (CDA) en Ortega-Martijn (CU).

1

Kan het zo zijn dat er op bedrijfsniveau geen sprake is van substantiële administratieve lastenverlichting aangezien lastenvermindering onder meer wordt toegerekend aan het schrappen van het bedrijfsmilieuplan-G, waar wellicht al geen gebruik van wordt gemaakt? Wat levert het schrappen van de registratie en/of rapportage van gewasbeschermingsmiddelen per saldo op, wanneer een vergelijkbare verplichting wel weer opgenomen wordt in het Besluit geïntegreerde teelt?

Ja. Indien geen gebruik is gemaakt van de mogelijkheid een bedrijfsmilieuplan op te stellen, zijn bij de invoering van het bedrijfsmilieuplan-G de administratieve lasten voor dat aspect te hoog ingeschat. In dit verband wijs ik er op dat de voorschriften ten aanzien van het gebruik van meststoffen, energie en gewasbeschermingsmiddelen zeer nauw aansluiten bij die uit certificeringsschema's. Voor gewasbeschermingsmiddelen bevatten daarnaast de artikelen 26 en volgende van het Besluit gewasbeschermingsmiddelen en biociden enkele vergelijkbare bepalingen. Het schrappen van deze wettelijke voorschriften in het Besluit glastuinbouw leidt volgens hoofdstuk 3 van de Nota van Toelichting in de praktijk dan ook niet altijd tot een feitelijke lastenverlichting «op het erf».

2

Waarom is er niet voor gekozen om afwenteling te voorkomen en bij nieuwbouw en in kwetsbare gebieden nulemissie verplicht te stellen, door zelf water te recirculeren en te zuiveren en het lozen op oppervlaktewater of via het riool te verbieden?

Op dit moment worden voorbereidingen getroffen voor een stelsel van emissiegrenswaarden voor meststoffen in het Besluit glastuinbouw. Ik streef ernaar om dit stelsel in 2010 in werking te laten treden. Het is mijn voornemen om de emissiegrenswaarden vast te leggen voor de periode tot het jaar 2027 en om de grenswaarden in diezelfde periode geleidelijk tot nul of vrijwel nul te laten aflopen. Met het oog op de stand der techniek acht ik het te vroeg om nu reeds nulemissies te eisen. Leidend in de milieuwetgeving is het principe dat beste beschikbare technieken (BBT) worden geëist.

3

Welke aspecten van de werkwijze in het project «Schone bronnen» zijn geheel of gedeeltelijk overgenomen in de voorgestelde wijziging van het Besluit glastuinbouw?

In het kader van het project «Schone Bronnen» pakken sector en overheid gezamenlijk de grootste knelpunten aan, in verband met de verontreiniging van oppervlaktewater door gewasbeschermingsmiddelen. Deze maatwerk aanpak vult de generieke aanpak van het Besluit glastuinbouw aan.

4

Wat was exact de «bepaalde bandbreedte» waarbinnen de overschrijding van normen voor bestrijdingsmiddelen onderling kan worden gecompenseerd en op welke wijze wordt die bandbreedte nu gewijzigd?

Het bedrijfsmilieuplan-G biedt de mogelijkheid om binnen een bepaalde bandbreedte een overschrijding van normen voor bestrijdingsmiddelen te compenseren. Per jaar mag voor een milieutaakveld, dus ook voor bestrijdingsmiddelen, ten hoogste 20% (in punten) afgeweken worden van de vaste verbruiksreducties, waarbij per milieutaakveld een minimumvereiste aan punten geldt. Dit minimumvereiste is opgenomen in lijst 3 bij bijlage 1. Voor zover bekend is geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid een

bedrijfsmilieuplan-G op te stellen. Hoofdstuk 2 van bijlage 1 wordt derhalve geschrapt. Dit brengt met zich mee dat de bandbreedte waarbinnen de overschrijding van normen voor bestrijdingsmiddelen kon worden gecompenseerd, vervalt.

5

Voorgesteld wordt om een bedrijf vergunningplichtig te laten zijn indien één of meer elektromotoren of verbrandingsmotoren aanwezig zijn met een totaal geïnstalleerd vermogen van 15 MW of meer. Wordt hier thermisch of elektrisch vermogen bedoeld?

De grens van 15 MW aan totaal geïnstalleerd vermogen geldt voor alle motoren, ook voor motoren zonder thermisch rendement. Het gaat dan ook om motorisch vermogen, dat is het vermogen van de motor om arbeid te leveren. Het motorisch vermogen van motoren is overigens bijna gelijk aan het elektrisch vermogen.

6

In hoeverre doet de grens van 15 MW recht aan huidige situatie waarin de schaal van de bedrijven groter is, en de huidige technieken minder milieurisico's met zich mee brengen, met het oog op de administratieve lasten?

Bij de keuze voor de grens van 15 MW is aansluiting gezocht bij de gevallen waar volgens categorie 1 van bijlage 1 van het Inrichtingen- en vergunningenbesluit milieubeheer gedeputeerde staten het bevoegd gezag zijn. Deze grond voor vergunningplicht is dan ook toegevoegd als verduidelijking van artikel 2, onderdeel b, onder 1. De grens van 15 MW geldt overigens niet alleen voor de glastuinbouwsector, ook in het Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer is deze grens opgenomen. Daarnaast wordt bij de keuze voor vergunningplicht de milieu-relevantie van de bedoelde activiteit afgewogen tegen de administratieve lasten. Indien het, gelet op de bescherming van het milieu, noodzakelijk is om specifieke voorschriften te stellen, dan kan een vergunningplicht gerechtvaardigd zijn. In dit specifieke geval is er sprake van een activiteit van voldoende omvang, te weten het aanwezig hebben van één of meer elektromotoren of verbrandingsmotoren met een totaal geïnstalleerd vermogen van 15 MW of meer, zodat vergunningplicht gerechtvaardigd is.

7

Er wordt voorgesteld dat een bedrijf vergunningplichtig is indien één of meer broeikasgasinstallaties aanwezig zijn als bedoeld in artikel 16.1 tweede lid van de Wet milieubeheer, waarbij geen ondergrens wordt benoemd. Is het de bedoeling dat alle bedrijven met een broeikasgasinstallatie een vergunning dienen aan te vragen? Bent u voornemens om een ondergrens op te nemen in het voorstel? Biedt de ondergrens van 20 MW afkomstig uit het EU-ETS hier mogelijkheden voor? Hoe verhoudt het voorgestelde artikel 2, onderdeel b onder 6 zich tot hetzelfde artikel, onderdeel b onder 5?

Het is niet de bedoeling dat elk bedrijf met een broeikasgasinstallatie vergunningplichtig wordt. Dat is ook niet het geval. In artikel 2, onderdeel b, onder 6, wordt verwezen naar een broeikasgasinstallatie als bedoeld in artikel 16.1 van de Wet milieubeheer. In het op dat artikel gebaseerde Besluit handel in emissierechten worden vervolgens categorieën van activiteiten aangewezen, waarbij tevens de ondergrens van 20 MW thermisch vermogen wordt genoemd. Door de verwijzing in het Besluit glastuinbouw naar de Wet milieubeheer geldt deze ondergrens ook voor glastuinbouwbedrijven. Het is dan ook niet nodig om een ondergrens in het voorstel op te nemen.

Het voorgestelde artikel 2, onderdeel b, onder 6 kan naast onderdeel b, onder 5 van hetzelfde artikel bestaan. De grens van 15 MW totaal geïnstalleerd vermogen geldt voor alle motoren in de inrichting. Het kan echter voorkomen dat een enkele installatie met een motorisch vermogen lager dan 15 MW, een thermisch vermogen van meer dan 20 MW voortbrengt. Op grond van artikel 2, onderdeel b, onder 6 is de inrichting dan vergunningplichtig.

8

Waarom moet een bedrijf dat een CO₂-vergunning heeft bij de Nederlandse Emissieautoriteit ook vergunningplichtig zijn onder de Wet milieubeheer?

Hoofdstuk 16 van de Wet milieubeheer verplicht tot een afstemming tussen beide bevoegde gezagen, de Nederlandse Emissieautoriteit aan de ene kant en de gemeente of gedeputeerde staten aan de andere kant. Vanwege deze procedurele verplichting is gekozen om een bedrijf dat een CO₂-vergunning heeft bij de Nederlandse Emissieautoriteit tevens, voor de overige milieuaspecten, vergunningplichtig te laten zijn onder de Wet milieubeheer. Overigens gaat het met name om inrichtingen die reeds om een andere reden ook Wm-vergunningplichtig zijn.

9

In hoeverre worden gewasbeschermingsplannen opgesteld en aangeleverd door de gewasbeschermingsmiddelenhandel? Welke consequenties heeft dit voor de effectiviteit van deze plannen?

Het is mij bekend dat gewasbeschermingsplannen worden opgesteld en aangeleverd door de gewasbeschermingsmiddelenhandel. In welke mate dat gebeurt, is mij niet bekend. Het feit dat de leverancier van gewasbeschermingsmiddelen, die tevens vaak een adviserende rol vervult, behulpzaam is bij het opstellen van een gewasbeschermingsplan kan bijdragen aan de effectiviteit.

10

Wat zijn de mogelijkheden om de toegevoegde waarde van een gewasbeschermingsplan, met daarin aandacht voor de uitvoering van geïntegreerde bestrijding, te vergroten? Is het mogelijk en wenselijk om bespreking van gewasbeschermingsplannen en geïntegreerde bestrijding als verplicht onderdeel op te nemen in (bij)scholingscursussen (t.b.v. licentie) voor glastuinders?

Ik zal in overleg met de minister van LNV bezien of bespreking van gewasbeschermingsplannen en geïntegreerde bestrijding als verplicht onderdeel kunnen worden opgenomen in cursussen ten behoeve van de spuitlicentie voor glastuinders.

11

Waar wordt het substraat momenteel van gemaakt en welke effecten op het milieu hebben deze productieprocessen?

Substraatmaterialen zijn materialen van kunstmatige of natuurlijke oorsprong, bestemd om te worden gebruikt voor het telen van gewassen los van de bodem. Voor zover bekend wordt momenteel vooral gebruikt gemaakt van kleikorrels, steenwolvlakken, flugzand, kokosvezels en potgrond.

12

Op welke wijze wordt het substraat na gebruik verwerkt? Welke effecten heeft dit op het milieu? Is uitspoeling van bestrijdingsmiddelen en meststoffen naar het milieu mogelijk?

Gebruikt substraatmateriaal kan bestrijdingsmiddelen en meststoffen bevatten. Uitspoeling van deze stoffen naar het milieu is in beginsel mogelijk. In het Besluit glastuinbouw worden dan ook verschillende voorschriften gesteld aan het verwerken van substraatmateriaal na het gebruik daarvan, om de negatieve milieueffecten zo beperkt mogelijk te houden. Zo wordt onder meer voorgeschreven dat substraatmatten gescheiden worden gehouden van andere afvalstoffen en gescheiden worden afgegeven. Voorts worden voorschriften gesteld aan het opslaan van gebruikt substraatmateriaal, waarin bepaald wordt dat uitzakkend vocht niet in contact mag treden met de bodem en het oppervlaktewater. Voor gebruikt substraatmateriaal (substraatafval) gelden voor de verwerking buiten de inrichting geen dwingende voorschriften. Wel zijn daarbij de algemene uitgangspunten van het afvalbeleid (preventie, hergebruik, verbranden en storten) van toepassing. Het substraatafval wordt afgevoerd door bedrijven die het recyclen, zodat het voor andere doeleinden opnieuw bruikbaar is. Zo wordt circa 90% van de gebruikte steenwol, het meest voorkomende substraatmateriaal, hergebruikt in bouw materiaal.

13

Op welke wijze is de financiële en juridische aansprakelijkheid voor historische vervuiling door overbemesting en bestrijdingsmiddelen van bodem, oppervlaktewater en grondwater geborgd bij verplaatsing van het tuinbouwbedrijf?

De aansprakelijkheid voor historische vervuiling is geregeld in de Wet bodembescherming. Van historische vervuiling is sprake indien de vervuiling is ontstaan voor 1987. De systematiek in de Wet bodembescherming gaat uit van het beginsel dat «de vervuiler betaalt», inhoudende dat de veroorzaker van een verontreiniging de sanering uitvoert en betaalt. In het geval dat de veroorzaker niet te achterhalen is, dan is in beginsel de eigenaar van de verontreinigde grond aansprakelijk. Indien ook deze niet kan worden aangesproken, treedt de overheid op als saneerder.

14 en 15

Wordt bij beperking van assimilatiebelichting ook bewust gestuurd op verplaatsing van kassen naar minder lichtgevoelige gebieden, bijvoorbeeld daar waar al sprake is van lichtvervuiling vanwege industrie? Wordt voor locatiekeuze bij verplaatsing van glastuinbouwbedrijven rekening gehouden met het feit dat de glastuinbouw met haar substraatteelt niet meer grondgebonden is, en dus terecht kan op industrieterreinen en andere minder vruchtbare gronden, waardoor vruchtbare grond en natuur minder schade ondervinden van bemesting, bestrijdingsmiddelen en licht?

In de Nota Ruimte wordt als uitgangspunt beschreven dat het generieke ruimtelijke beleid voor de glastuinbouwsector zich kenmerkt door het streven naar bundeling in Landbouwontwikkelingsgebieden (LOG's). Bijzondere aandacht hierbij bestaat voor de herstructurering van bestaande verouderde glastuinbouwgebieden. Om deze herstructurering mogelijk te maken is onder meer verplaatsing van bestaande bedrijven nodig vanuit bestaande gebieden. Daartoe zijn door het rijk tien LOG's aangewezen. Deze gebieden worden door de betreffende provincies opgenomen in de streekplannen¹, waarbij provincies ook de mogelijkheid hebben om zelf provinciale LOG's aan te wijzen. In een nadere uitwerking van ruimtelijk beleid² voor de glastuinbouw worden als uitgangspunten

¹ Vanaf 1 juli 2008 worden streekplannen aangeduid als structuurvisies als gevolg van de inwerkingtreding van de nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Wro).

² Kamerstukken II 2004/05, 29 800 XIV, nr. 111.

van het beleid genoemd dat het in belangrijke mate moet bijdragen aan verdere economische, ecologische en sociale verduurzaming van de sector en aan de ruimtelijke kwaliteit van Nederland. Het staat partijen vrij om binnen dit kader en in aanvulling op generieke wet- en regelgeving verdergaande afspraken te maken met betrekking tot lichthinder, vruchtbare grond en natuur. Zo is bij Agriport A7 in onderling overleg bepaald dat de mate van lichthinder verder wordt beperkt dan op basis van de Wet Milieubeheer is voorgeschreven. Bij verplaatsing van bedrijven speelt echter met name de ruimtelijke bundeling van glastuinbouwbedrijven een belangrijke rol, waardoor optimaal gebruik wordt gemaakt van de beschikbare ruimte, infrastructuur en van de economische schaalvoordelen.

16

Hoeveel nieuwe situaties van vervuiling van bodem, grondwater en oppervlaktewater hebben afgelopen vijf jaar plaatsgevonden vanwege glastuinbouwbedrijven? Welke kosten zijn gemoeid met sanering hiervan en op wie worden die verhaald?

Het aantal nieuwe situaties van vervuiling in de afgelopen vijf jaar is mij onbekend. De totale kosten van sanering van deze nieuwe situaties zijn derhalve ook onbekend. Per saneringsgeval zijn de kosten onder meer afhankelijk van de aard van de vervuiling, de grondsoort en de urgentie van de sanering. De systematiek in zowel de Wet bodembescherming als in de Wet milieubeheer gaat uit van het beginsel dat «de vervuiler betaalt». De zorgplicht in de Wet bodembescherming brengt met zich mee dat alle nieuwe gevallen van verontreiniging geheel verwijderd dienen te worden. In het Besluit glastuinbouw is de mogelijkheid voor het bevoegd gezag opgenomen om bij de melding een rapport van een onderzoek naar de nulsituatie van de bodem te vragen. Worden de betreffende bodembedreigende activiteiten door de ondernemer gestaakt, dan dient deze een onderzoek naar eindsituatie te laten uitvoeren. Hieruit zal blijken of sprake is van een nieuwe vervuiling. De kosten van sanering van deze nieuwe vervuiling kunnen in eerste instantie dus worden verhaald op de vervuiler.

17

Wil de glastuinbouw voldoende ontwikkelingsmogelijkheden houden, dan is het terugdringen van de lichthinder noodzakelijk. Ten aanzien van de bestaande belichters is een overgangperiode van één jaar aangehouden. Is dit wel realiseerbaar? Worden bedrijven met nog goede bestaande schermen nu onnodig op extra kosten gedreven?

Ja. De overgangperiode van één jaar is in goed overleg met de sector opgenomen in het voorstel. Bij de keuze voor deze termijn is onder meer rekening gehouden met de beschikbaarheid van installateurs en de voorbereidingstijd die bedrijven en installateurs hebben sinds het moment waarop de voorgestelde voorschriften bekend zijn geworden. Bedrijven met nog goede bestaande schermen worden niet onnodig op kosten gedreven. Onder huidige regelgeving is het belichten tijdens de donkerteperiode alleen toegestaan als ten minste 85% van de lichtuitstraling wordt teruggehouden. Veel tuinders hebben derhalve een voorziening getroffen om deze reductie te bewerkstelligen. Voorts is in het voorstel een overgangstermijn opgenomen voor de tuinders die destijds een 85% scherm hebben aangeschaft, waarbij rekening is gehouden met een afschrijvingstermijn.

18

Met Stichting Natuur en Milieu is onder voorwaarden een overgangsregeling voor 95% van de schermen afgesproken. Waarom staat dit niet zo vermeld in de wijziging van het Besluit glastuinbouw?

In het voorstel is een overgangsregeling opgenomen, inhoudende dat bestaande belichters een jaar de tijd krijgen om een lichtscherminstallatie waarmee 95% van de lichtuitstraling kan worden teruggehouden, aan te brengen. Daarnaast is tussen Stichting Natuur en Milieu en LTO/Glaskracht een overgangsregeling afgesproken, inhoudende dat bedrijven met een lichtscherminstallatie waarmee 95% van de lichtuitstraling kan worden teruggehouden, deze lichtscherminstallatie mogen gebruiken tot 1 januari 2017. Deze regeling is nog niet in het voorstel opgenomen, omdat de bedoelde afspraak niet eerder is gemaakt dan na toezending van het voorstel aan de beide Kamers. Ik ben van oordeel dat de door Stichting Natuur en Milieu en LTO/Glaskracht overeengekomen overgangsregeling een terechte regeling is. Ik zal deze overgangsregeling dan ook voor de definitieve vaststelling van het voorstel daarin opnemen.

19

Onder I nummer 4 wordt voorschrift 9 gewijzigd overeenkomstig de afspraken gemaakt in het Glami-doelgroepoverleg. In dit overleg zijn ook afspraken gemaakt over mogelijkheden voor maatwerk en oprichting van een zogenaamde Technische Commissie Emissies Glastuinbouw. Waarom is dit niet opgenomen in de wijziging? Hoe kan dit alsnog gerealiseerd worden?

Voor zover mij bekend is niet gekozen voor het oprichten van een dergelijke commissie, maar is gekozen voor het instellen van periodiek overleg met waterkwaliteitsbeheerders. Dit zorgt voor goed onderling overleg, zonder de noodzaak een nieuwe (overheids)instantie in het leven te roepen.